

SCHAAKSCHAKERINGEN

Maandblad - Contributie per jaar f 35,--

No. 193 Januari 1985

Nederlandse Bond van Correspondentieschakers.

Kon. goedgekeurd bij K.B. no. 48 d.d. 11-2-69.

Bestuur Nederlandse Bond van Correspondentieschakers

Voorzitter	: L.C.M. Diepstraten, Heideveldweg 20, 1251 XN Laren (NH)	Tel. 02153-86241
Secretaris	: R. de Jong, Postbus 177, 1700 AD Heerhugowaard	
2e secretaris en ledenadministrateur	: H.P.J. Visser, Pottenbakkersdonk 432, 7326 PE Apeldoorn	Tel. 055-412425
Penningmeester	: S. Sieswerda, Mariken van Nimwegenpad 8, 3813 CL Amersfoort Giro 1365400 ten name van "De Penningmeester Ned. Bond v. Correspondentie Schakers N.B.C. Amersfoort	Tel. 033-755018
Alg. wedstrijdleder	: H.J. Mostert, Boedapeststraat 34, 2034 CZ Haarlem	Tel. 023-330667
Wedstrijdsecretaris	: A. Breidenbach, Elzenhof 15, 1775 GG Middenmeer (NH)	Tel. 02270-2059
Redacteur	: R. Feytens, Vasco da Gamastraat 8, 5223 RB 's-Hertogenbosch	Tel. 073-217226
Propagandaleider	: G.K.P. van den Haak, Muiderslotweg 106, 2026 AS Haarlem	Tel. 023-373272

SEMI-ZWITSERS TOERNOOI

Naar een idee van Guido den Broeder schrijft de NBC een open toernooi uit, dat bij wijze van experiment volgens een Zwitsers-achtig systeem zal worden verspeeld. Alle deelnemers spelen daarbij in één grote groep in totaal 18 partijen, waarvan echter voortdurend slechts 6 gelijktijdig. Zodra men een partij heeft beëindigd, wordt men voor een nieuwe partij ingedeeld tegen iemand met een op dat moment ongeveer even goede score, zoals dat in het bordschaak bij het Zwitsers systeem gebruikelijk is.

Het inleggeld bedraagt f 75,-- per deelnemer. Dat lijkt hoog, maar omgerekend betekent dat per zet niet veel meer dan een dubbeltje. Daarentegen maakt dit inleggeld een interessant prijzenfonds mogelijk: drie kwart van het inleggeld is bestemd voor een drietal prijzen in contanten, namelijk 50% voor de 1e, 30% voor de 11e en 20% voor de 11e prijswinnaar. Indien voor dit toernooi veel meer dan de benodigde belangstelling is, zal worden overwogen ook nog een 11e en zelfs een 11e prijs ter beschikking te stellen.

Om het toernooi ook voor minder sterke spelers interessant te maken zal er ook een prijs zijn voor de hoogst geëindigde speler, die bij de start van het toernooi nog niet op het niveau van de M-klasse speelt.

U kunt zich voor het toernooi aanmelden door het inschrijfgeld te storten op giro 13.65.400 van de penningmeester van de NBC te Amersfoort, onder vermelding van "Semi-Zwitsers toernooi" en uw speelsterkte. De inschrijving staat open tot 1 maart 1985.

Om met het toernooi te kunnen starten is het wel noodzakelijk dat tenminste 30 leden zich aanmelden door overmaking van f 75,--. In dat geval zullen ook de spelers, die onder leiding van de heer den Broeder buiten NBC-verband zal zijn begonnen, in het toernooi worden opgenomen.

Mocht het aantal van tenminste 30 leden niet gehaald worden, dan zal uiteraard het inleggeld f 75,-- worden gerestitueerd.

Voor verdere informatie kunt u terecht bij de propagandaleider, de heer G.K.P. van den Haak. of bij de heer Guido den Broeder, die bij dit toernooi als wedstrijdleider zal fungeren. Het adres van Guido den Broeder is Igor Stravinskisingel 50, 3069 MA Rotterdam-Zevenkamp. Tel.: 010-559538.

**START INSCHRIJVING 12e PROPAGANDABEKERTOERNOOI
OP 1 MAART 1985!**

We maken u alvast erop attent dat de inschrijving voor het **12e Propagandabekertoernooi** zal worden opengesteld v.a. 1 maart 1985. Nadere mededelingen hiervoor zult u aantreffen in het februari-nr. Verder ligt het in het voornemen van propagandaleider G. v.d. Haak om de voorronden van het **11e Propagandabekertoernooi** af te sluiten per 31 maart 1985. Willen de mensen die in de BV-83-groepen nog niet uitgespeeld zijn, hiermee rekening houden?

WEER EEN NEDERLANDSE MEESTER!

door G.C. van Perlo

De koek kan voor de NBC nog niet op. Terwijl alle aandacht gericht is op enkele grotere internationale toernooien, waarin enkele onzer spelers reële kansen maken om in navolging van Haye Kramer de grootmeestertitel te veroveren, komt plotseling uit het "donkere" zuiden van Limburg ook nog een meestertitel uit de lucht vallen. Wij mogen u voorstellen aan schaakvriend Notten uit Hoensbroek, die in de voorronde van het 2e Europees kampioenschap voor landenteams met 5½ uit 7 voor het eerst aan de norm voldeed, en nu in het 3e toernooi van dezelfde categorie met de fraaie score van 6 uit 6 en nog 2 te spelen partijen de titel al in de wacht heeft gesleept. Een succes, dat hij zelf sterk relatieveert, met de opmerking, dat hij zijn twijfels heeft over het niveau van genoemde toernooien. Deze twijfel delen wij niet. Notten heeft vaker in onze landenteams gespeeld en heeft daarin voldoende aangetoond uit het goede "meesterhout" gesneden te zijn. Hij verdient dus ook zeker in de gelegenheid gesteld te worden zijn titel nog wat meer allure te geven en de kans te krijgen het eens in een hooggekwalificeerd toernooi te proberen. De NBC zou de NBC niet zijn, als dit niet voor elkaar komt en we gunnen de bescheiden Limburgse speler een kans van harte, in de overtuiging dat hij zich ook dan een goede representant van het Nederlandse Correspondentieschaak zal tonen. Wij stellen hem u thans kort aan u voor. Geboren in 1941, leerde schaken op 16-jarige leeftijd en start 1959 al met correspondentieschaak en met succes! Viermaal speelde hij mee in

de K-groep van de NBC, éénmaal in de bekerfinale en meerdere malen in Nederlandse vertegenwoordigende teams. Ook was hij een tijdje wedstrijd-leider in de 2e klasse van de NBC. Kortom, een man, die in de NBC zijn rol meespeelt als een gewaardeerd lid. Zijn "bordrating" 2106 geeft aan dat hij ook achter het bord zijn mannetje staat.

Laten we nu zijn partijen spelen, die altijd uitmondten in een heldere stijl, met een scherp oog voor tactische wendingen, waardoor er nog wel eens een snelle beslissing valt. Drie voorbeelden uit heden en verleden mogen dit aantonen.

Wit: Handepoot

Zwart: Notten

DAMEGAMBIET

1. d4 e6 2. e3 Pf6 3. c4 d5 4. Pf3 c6 5. a4 Pbd7 6. Le2 Ld6 7. 0-0 0-0 8. b4 e5! (De juiste strategie tegen de wat onbezonnen witte opstelling) 9. de5: Pe5: 10. Lb2 Pc4: 11. Lc4: dc4: 12. Dd4 Lg4 13. Pbd2 b5 14. Pfg5 Te8 15. Pde4 Le5! (Haalt er alles voor wit uit) 16. Pf6: + Df6: 17. Dg4: Lb2: 18. Ta2 c3 19. De2 Dg5: 0-1 Na deze curiositeit, die zo'n eerste correspondentiepartij vaak pleegt te zijn, wat van het "echte werk" van Notten.

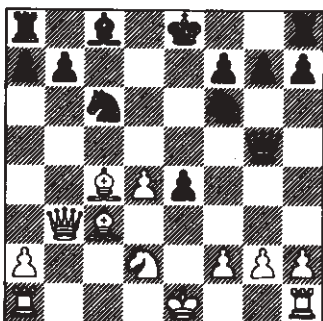
2e Europees Team Kampioenschap, 1978

Wit: Vosta (Oostenrijk)

Zwart: Notten

SICILIAANS

1. e4 c5 2. Pf3 Pc6 3. d4 cd4: 4. c3 d5 5. ed5: Dd5: 6. cd4: e5 7. Pc3 Lb4 8. Ld2 Lc3: 9. Lc3: e4 10. Pd2? (Een afwijking met de theorie die 10. Pe5 voorschrijft, met pittige verwickelingen. Zwart grijpt snel en tot the point in en laat zijn mogelijkheden zien. 10. ..., Pf6 11. Lc4 Dg5 12. Db3

na 12. Dd1-b3

Lf7: + Kd8 14. fe3: De3: + 15. Kd1

Lg4 + 16. Kc1 Tac8 17. Db7: Pd4: 18. Db4 Dd3

0-1.

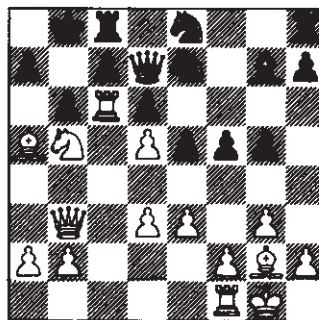
3e Europees Team Kampioenschap

Wit: Notten

Zwart: Reich (Zwitserland)

ENGELS

1. c4 e5 2. Pc3 Pc6 3. g3 d6 4. Lg2 Le6 5. Da4 Dd7 6. e3 g6? (Laat wit teveel zijn gang gaan. In een partij Hartoch-Enevoldsen, Siegen (Olympiade 1970), hield zwart zich met 6. ..., Pd8 redelijk staande) 7. Pd5! Lg7 8. Pe2 Ld5: 9. cd5: Pce7 10. Db3 0-0-0? (Nu komt de storm snel over hem heen) 11. d3 f5 12. Ld2 Pf6 13. Tc1 Kb8 14. Pc3 g5 15. Pb5 Tc8 16. La5 Pe8 17. 0-0 b6 18. Tc6! Td8 19. Pa7: 1-0 Een fraai slotspel.

na 18. Tc1-c6!

NOTEERT U EVEN

Onze voorjaarsbijeenkomst zal plaats vinden op zaterdag 18 mei 1985 in Amersfoort, terwijl onze algemene ledenvergadering gehouden zal worden op zaterdag 26 oktober 1985 in Utrecht.

CONTRIBUTIE BONDSJAAR 1984/1985

Heeft U Uw contributie over het lopende bondsjaar al betaald?
Zo neen, zou U het dan, als het even kan, nog deze maand in orde kunnen maken? U kunt hiervoor gebruik maken van de acceptgirokaart, welke in het september-nummer was bijgesloten.

Mocht U deze acceptgirokaart niet (meer) in Uw bezit hebben, dan kunt U ook betalen middels een gewone overschrijving naar postrekening nr. 136.5400 ten name van Penningmeester N.B.C. te Amersfoort.

Heeft U een bankrekening, dan kunt U Uw bank opdracht tot betaling geven.

Bij voorbaat hartelijk dank.

S. Sieswerda - penningmeester

NOTULEN VAN DE ALGEMENE LEDENVERGADERING VAN DE NBC GEHOUDEN OP ZATERDAG 27 OKTOBER 1984

1 **Opening**

De voorzitter opende om 14.05 uur de vergadering in aanwezigheid van 31 leden.

2 **Vaststelling notulen algemene ledenvergadering van 29-10-1983.**

Deze notulen werden goedgekeurd.

3 **Ingekomen stukken en mededelingen.**

In een ingekomen stuk van de Heer G. den Broeder deelde hij de vergadering mede, dat de oproepingen voor deze algemene vergadering niet geheel volgens het Huishoudelijk Reglement, artikel 11 lid b, is geschied. Volgens dit artikel dienen de oproepingen voor de algemene ledenvergadering niet later dan 3 weken voor de vergaderdatum ter kennis van de leden gebracht te worden. Door vertragingen bij de drukker kon "Schaakschakeringen" niet eerder dan één week voor de vergaderdatum bij de leden bezorgd worden. Na korte discussies werd besloten tijdens deze vergadering voorlopige besluiten te nemen, die dan zo vlug mogelijk in "Schaakschakeringen" gepubliceerd zullen worden. Mochten er op deze publikaties geen reacties binnen komen, dan worden de voorlopige besluiten definitief.

4 **Jaarverslagen van secretarissen, penningmeester, propagandaleider en wedstrijd-leider.**

De bovenstaande verslagen werden na voorlezing door de betreffende bestuursleden door de vergadering goedgekeurd.

5 **Kaskommissie.**

a Het verslag van de kaskommissie, bestaande uit de heren A.J. Goedkoop en H. Sarink, over het bondsjaar 1983/1984 werd goedgekeurd.

b De samenstelling van de kaskommissie voor het komende bondsjaar werd als volgt door de vergadering vastgesteld:

Leden: de heren H. Sarink en G.C. van Perlo. Vervanger: de heer P. Roos.

6 **Begroting.**

De door de penningmeester aan de vergadering voorgelegde begroting voor het bondsjaar 1983/1984 werd goedgekeurd.

7 **Plaatsingskommissie.**

Daar de heer A.A. van 't Riet zich niet meer beschikbaar stelde voor een ko-

mende periode, droeg het bestuur de heer H. Dalmolen uit Groningen voor, die door de vergadering bij acclamatie werd gekozen. De voorzitter sprak een dankwoord uit voor al het werk dat de Heer van 't Riet in deze functie heeft verricht.

8 Bestuursverkiezing.

Aftredend waren de heren R. de Jong (1e secretaris) en R. Feytens (redakteur). Beiden hadden zich zonder voorbehoud herkiesbaar gesteld en werden door de vergadering bij acclamatie herkozen.

9 Bespreking ingediende voorstellen.

Daar er geen voorstellen waren ingediend, kon dit agendapunt vervallen.

10 Prijsuitreikingen.

In kampioensgroep K-12 bereikten de heren G.J. Timmermans, A.P.J. Sprinkhuizen en M.D. Etmans respectievelijk de eerste, tweede en derde plaats. De prijzen, verbonden aan deze prestaties zullen de Heren worden toegezonden. In een sterk bezette internationale stedenwedstrijd behaalde Den Bosch een eerste plaats. Hun eerste bordspeler, de heer J. Voormans, werd de beste eerste bordspeler van het toernooi en behaalde een ICCF-meesterresultaat. De ICCF-medaille werd de heer Voormans op deze vergadering uitgereikt. Spelers en teamcaptains ontvingen van de NBC een blijk van waardering. De medaille behorende bij de ICCF-grootmeestertitel, die de heer H. Kramer te Giekerk toegekend is, zal hem worden toegezonden.

De heren A. Notten te Hoensbroek en D.D. van Geet te Santpoort behaalden een ICCF-meesterresultaat. De titel, hieraan verbonden, moet hen nog worden toegekend door de ICCF.

11 Vaststelling plaats en datum van de volgende vergadering.

Als plaats werd wederom Utrecht vastgesteld en als datum 26 oktober 1985.

12 Rondvraag en sluiting.

De heer D. Smit te Zwolle stelde voor om in de maanden mei tot en met oktober in elk nummer van "Schaakschakeringen" de aanstaande Algemene Ledenvergadering aan te kondigen en daarbij in het september-nummer de agenda voor deze vergadering te plaatsen. Dit voorstel werd door de vergadering aangenomen met de aanmerking dat gedurende het andere halfjaar (november tot en met april) de Voorjaarsbijeenkomst in "Schaakschakeringen" aangekondigd dient te worden. De heer G. den Broeder uitte kritiek over de houding van het NBC-bestuur aangaande een door hem te organiseren toernooi. Na een uitvoerige discussie hieromtrent werd besloten dat de Heer den Broeder binnen een week een antwoord schrijft op de brief van het NBC-bestuur d.d. 24-12-1983, waarop hij tot op het moment van de vergadering nog steeds niet schriftelijk had gereageerd. Tevens werd de Heer den Broeder uitgenodigd op de NBC-bestuursvergadering op 27 november a.s. om de voorwaarden van het NBC-bestuur alsnog te bespreken.

Op een vraag van de heer den Broeder over de NBC- en Felo-(Fernschach elo) ratingslijsten voor alleen de M-klassers, werd hem toegezegd dat deze in aantocht is. Na de belofte om de voorjaarsbijeenkomst te trachten te organiseren in de maand mei 1985 te Amersfoort, sloot de voorzitter de vergadering, een ieder een behouden thuisreis toewensend.

Apeldoorn, 16 november 1984
H.P.J. Visser, 2e secretaris

VERSLAG VAN DE PROPAGANDALEIDER VAN DE N.B.C. OVER HET VERENIGINGSJAAR 1983-1984

Propagandabeker-toernooien

De achterstand welke door langdurige ziekte van de vorige propagandaleider de heer Kersten was ontstaan, kon gelukkig nagenoeg worden ingelopen.

In juni 1983 startte de finale van het 7e Propagandabekertoernooi. Daarin komen 5 deelnemers uit die een dubbele ronde spelen. Deze finale nadert thans het einde. Leiders zijn hier G. Timmerman, P. Boll en W. Rakhorst.

De halve finale van het 8e Propagandabekertoernooi werd inmiddels beëindigd. De finale van dit toernooi is op 1 oktober 1984 gestart. Ook in deze finale wederom 5 spelers die een dubbele ronde spelen.

In maart van dit jaar ging de halve finale van het 9e propagandabekertoernooi van start met 5 groepen van 5 deelnemers.

Onder de deelnemers een aantal niet-leden die uiteraard zijn en/of worden bewerkt om onze bond als lid te komen versterken, hetgeen uiteraard toch de bedoeling van dit soort toernooien is.

In juli 1983 ging van start de tweede rond van het 10e Propagandabekertoernooi waarin 135 spelers in 27 groepen de strijd leveren.

Tenslotte startte in november 1983 het 11e propagandabekertoernooi. Dit toernooi leverde een recordaantal deelnemers op. In 113 groepen van elk 5 spelers wordt de eerste ronde afgewerkt. Onder hen een flink aantal niet-leden, ± 160, waarvan een aantal inmiddels tot onze bond als lid toetrad.

Aan daling van het aantal leden kan ook onze bond niet ontkomen. Dit verschijnsel doet zich ook in andere verenigingen en bonden voor. De zorgelijk financiële toestand van velen zal hieraan zeker ten grondslag liggen. Door intensivering van de propaganda kan hierin zeker verbetering worden gebracht.

Diversen

In het afgelopen verenigingsjaar werden door de propagandaleider op aanvraag ruim 300 documentatieboekjes toegezonden waarvan 160 aan niet-lid zijnde deelnemers aan het 11e propaganda-bekertoernooi.

Acte de présence werd voorts gegeven door vier bestuursleden van de N.B.C., de heren Diepstraten, Visser, Mostert en ondergetekende, op de in Hilversum gehouden landelijke schaakdag, georganiseerd door de K.R.O. Deze dag was een voortreffelijke gelegenheid om propaganda te maken voor onze bond. Vele bezoekers lieten zich hierover dan ook uitgebreid voorlichten. Uiteraard zijn wij bij de komende schaakdag in 1985 weer present. Ten behoeve van de propaganda werd een folder ontworpen waarin de aandacht op het correspondentieschaken wordt gevestigd.

Tenslotte merk ik op dat uw aller medewerking bij de ledenwerving onontbeerlijk is. Wellicht kan het medio januari 1985 te starten nieuwe 12e propaganda-bekertoernooi daarin een bijdrage leveren.

G.K.P. v.d. Haak

JAARVERSLAG VAN DE SECRETARISSEN OVER HET BONDSJAAR 1983-1984

In dit korte verslag zult U over bestuurszaken zoals gebruikelijk in het algemeen geïnformeerd worden. De wedstrijdleders zullen u afzonderlijk verslag doen aangaande het wel en wee van de georganiseerde wedstrijden. De financiële aspecten van onze bond zullen worden belicht in het verslag van de pen-

ningmeester en de propagandaleider zal u zo mogelijk verslag doen van de activiteiten op het o.a. verwerven van nieuwe leden.

1. Bestuur

In het verstreken bondsjaar was de samenstelling van het bestuur als volgt: Diepstraten - voorzitter; de Jong - secretaris; Visser - 2e secretaris; Sieswerda - penningmeester; Mostert - wedstrijdleider; Breidenbach - wedstrijdleider; Feytens - redacteur Schaakschakeringen; v.d. Haak - propagandaleider. Het bestuur vergaderde het afgelopen bondsjaar in totaal acht maal, afwisselend in Haarlem, Utrecht en Amersfoort.

2. Ledenbestand

Aan het begin van het bondsjaar bedroeg het aantal NBC-leden: 1494. Na een tweetal hoogtepunten (begin oktober 1983: 1501 en begin febr.'84: 1500 eindigde het bondsjaar met 1456 leden, waarvan er 17 in het buitenland woonachtig zijn. In de loop van het bondsjaar traden 157 nieuwe leden toe, ontvielen ons door overlijden 9 leden en bedankten 147 leden voor hun lidmaatschap. Na het niet reageren op diverse aanmaningen waren we helaas gedwongen 39 leden af te voeren wegens contributie-achterstand, zodat de netto-afname dit bondsjaar 38 leden bedroeg. Helaas waren we kort na het afsluiten van het bondsjaar 83/84 wederom gedwongen 46 leden af te voeren wegens contributie-achterstand. Naar aanleiding van de vragenlijsten, ingesloten in het januari/februari-nummer en het augustusnummer van Schaakschakeringen, mocht de ledenadministratie er exact 700 terug ontvangen hetgeen een response van ruim 49% betekent. Ten gevolge van de terug ontvangen vragenlijsten moesten 332 mutaties worden verwerkt (ruim 47% van de ingestuurde vragenlijsten). Voor het up-to-date houden van het ledenbestand is het zinvol de vragenlijsten in te sturen, hetgeen de conclusie is van bovengenoemde percentages.

3. Schaakschakeringen

Mede door de inzet van de hulpredacteurs de heren Vosselman en Molenkamp verliep de verschijning van Schaakschakeringen ook dit jaar zonder noemenswaardige vertragingen.

4. Slot

Met de wens dat ook het komende bondsjaar een voor onze bond goed bondsjaar zal blijken te zijn, wordt dit verslag beëindigd.

H.P.J. Visser, Apeldoorn, 15-09-84.
R. de Jong, Heerhugowaard, 15-09-84.

EEN KAMPIOEN AAN HET WOORD: GERT TIMMERMAN (winnaar van zowel K10 als K12)

Omdat ik zowel correspondentieschaak als bordschaak beoefen, vraagt men mij wel eens naar welke schaakdiscipline mijn voorkeur uitgaat. Dan geef ik als antwoord dat beide takken van de schaaksport mij even lief zijn. In het bordschaak vind ik het sportieve element erg aantrekkelijk, zoals dit tot uiting komt op de gebieden van bijv. concentratievermogen, oplettendheid, uithoudingsvermogen, slagvaardigheid en zenuwbeheersing in het geestelijke gevecht van man tot man (vrouw). Zo beschouwd is schaken een sport! In het correspon-

dentieschaak boeit het mij dat het mogelijk is om een stelling vrij diepgaand te analyseren, zodat naar de "waarheid" van het schaken gezocht kan worden. In dit opzicht is schaken een **wetenschap!** Hiermee is natuurlijk niet gezegd dat het sportieve element in het correspondentieschaak ontbreekt, want men speelt immers tegen een tegenstander!

In 1975 ben ik in clubverband bordschaak gaan spelen. Om hiervoor een bepaalde training te krijgen meldde ik mij in 1977 aan als lid bij de N.B.C. Via de 1e-klasse, H-klasse en M-klasse wist ik me in 1980 te plaatsen voor de kampioensgroep K10 door in de M-klasse 2 groepen met 5½ uit 6 te winnen. Toen in begin 1981 bleek dat ook Prof. Dr. M. Euwe aan K10 zou deelnemen, was ik erg enthousiast door de geboden gelegenheid om nog eens een correspondentiepartij met deze grote schaakpersoonlijkheid te mogen spelen! Helaas ontviel Prof. Dr. M. Euwe ons tijdens het verloop van dit toernooi, wat toch wel een schaduw wierp op mijn met 11½ uit 14 behaalde kampioenschap in K10. In K10 is een dergelijke calamiteit gelukkig uitgebleven.

G.J. Timmerman

Hieronder volgen 2 partijen uit K12:

Wit: **G.J. Timmerman**

Zwart: **A. de Klerk**

SICILIAANS (Scheveninger, Keres-aanval)

1. e4 c5 2. Pf3 e6 3. d4 cd4x 4. Pd4x Pf6 5. Pc3 d6 6. g4 h6 7. Tg1 Le7 8. Le3 Pc6 9. Le2 a6 10. h4 d5! 11. ed5x Pd5x 12. Pd5x Dd5x 13. Pc6x Dc6x 14. Dd2 Ld7?!

Toevalligerwijs verliep mijn witpartij met Hans Bouwmeester uit het nog lopende Volmac-grootmeestertoernooi precies eender t/m de 14e zet van wit. In deze partij zette zwart voort met 14. ..., e5! (i.p.v. het passievere 14. ..., Ld7?!) met het idee om zijn witveldige looper op het aktievere veld e6 te posteren. Deze interessante partij eindig-

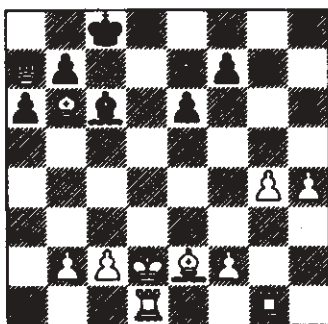

de na 14. Dd2 e5! 15. 0-0-0 Le6 16. Kb1 Td8 17. Da5 0-0 18. De5x Lh4x 19. Ld3 Tfe8 20. Dh5 Lf6 21. g5 Td5 22. Dh4 hg5x 23. Lg5x Tg5x 24. Tg5x Lg5x 25. Dg5x Ld5 26. Tg1 g6 27. Dh6 Le4 28. Le4x Te4x 29. Th1 Df6 30. f3 Tb4 31. b3 Tb5 32. Dh7+ Kf8 33. Dh6+ Kg8 34. Dh7+ Kf8 35. Dh6+ Kg8 in een zettenherhaling en daarmee in remise.

15. 0-0-0 0-0-0 16. Dd4! Da4 17. Da7! Da2x?

Veel beter is 17. ..., Lc6!, waarna wit met 18. Ld3! (18. Lb6 Df4+ 19. Kb1 Td1x+ 19. Td1x Db8! óf 18. Kb1 Td1x 19. Td1x Td8! met in beide gevallen ongeveer gelijke kansen) gunstige verwickelingen tegemoet kan zien wegens de dreiging 19. Lb6 zonder dat zwart een stel torens kan afruilen. Bijv. 18. Ld3! Da2x 19. Lb6! Da1+ 20. Kd2 Db2x 21. Tb1! Hierin is zwart evenwel niet geheel zonder tegenkansen, omdat ook de witte koning enigszins in zijn hemd staat.

18. Lb6! Da7+ 19. Kd2 Lc6+

na 19. ..., Lc6+

20. Ke3!!

Hoopte zwart soms op 20. Ld8x+? Td8x+ met prachtige aanvalskansen voor zwart?! Na 20. Ke3!! moet zwart vanwege de witte matdreiging een stuk geven.

20. ..., Lc5+

De enige manier om een direkt mat af te wenden.

21. Lc5x Db2x 22. Ld4! Dc2x

Zwart heeft 3 pionnen voor zijn stuk minus gekregen, maar deze pionnen zijn ongevaarlijk.

23. f3

Beveiligd de witte koning.

23. ..., f6 24. Kf2 Db3 25. Lb6!

De diagonaal a7-g1 is fataal voor zwart.

25. ..., Td1x 26. Td1x Ld5 27. Td3!

Een belangrijke tussenzet om de zwarte dame naar een minder gunstig veld te jagen. Zij kan niet gelijktijdig veld b6 en veld d5 blijven bestrijken.

27. ..., Db1 28. Da8+ Kd7 29. Db7+ Ke8 30. Td5x+!

De gemakkelijkste oplossing om de witte lopers te activeren.

30. ..., ed5x 31. Dc6+

Pion d5 van zwart zal met schaak vallen, waarna de witte lopers beslissend zullen ingrijpen.

Zwart geeft het op.

Wit: N.D. Oud

Zwart: G.J. Timmerman

"GEIER"-OPENING

1. d4 Pf6 2. c4 c5 3. d5 Pe4!?

Bij de start van K-12 kreeg ik bij toeval het alleraardigst boekje "Der Geier" van de geestesvader van 3. ..., Pe4!?, de westduitsler Stefan Bücker, in handen. Hij noemde deze opening "der Geier" (de gier), omdat volgens hem de gier (d.i. Pf6) boven het doodzieke lichaam (d.i. de starre c4-d5 pionnenformatie) cirkelt (met bijv. een mogelijke paardmanoeuvre Pf6-e4-d6-f5-d4!) om na verloop van tijd zich aan deze c4-d5 pionnenformatie te verlustigen. Ik besloot om deze opening eens in de harde correspondentietoer- nooi-praktijk op zijn juiste waarde te testen.

In K-12 kreeg ik "Der Geier" driemaal op het bord, t.w. tegen Helsloot, Luchtmeijer en Oud. Mijn partijen met Helsloot en Luchtmeijer stonden enige tijd geleden zonder commentaar in Schaakschakeringen. Vandaar nu mijn partij met Oud met deze opening!

4. f3?!

Beter is 4. Dc2!, zoals Helsloot en Luchtmeijer in K-12 tegen mij speelden. Het bezwaar van 4. f3?! is dat veld f3 niet meer beschikbaar is voor het witte koningspaard.

4. ..., Da5+ 5. Pd2

Ook het witte damepaard is naar een

minder gunstig veld ontwikkeld, een van de ideeën van dit systeem. Bij de pionnenformatie c4-d5 van wit past veelal het best een ontwikkeling van het witte damepaard naar veld c3, dit met het oog op het bestrijken van de velden b5 en d5.

5. ..., Pd6 6. e4 g6! 7. Dc2 Lg7 8. Ld3 Pa6 9. a3 b5!

Vooraf niet 9. ..., Pb4? wegens 10. ab4x! Da1x 11. bc5x, waarna zwart zijn zwarte paard op d6 nog moet inleveren.

10. cb5x Pb5x 11. Lb5x

Wit geeft het loperpaar op om geen zwart paard op d4 toe te laten.

11. ..., Db5x 12. Pe2 d6 13. Pc3 Db7

14. 0-0 Ld7 15. Pc4 Pc7 16. Lg5 Pb5!

Zwart gaat het best ontwikkelde stuk van wit afruilen.

17. Pb5x Lb5x

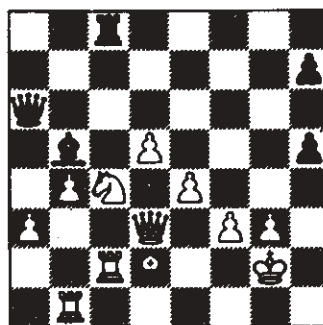
Zwart staat nu beter, omdat hij het loperpaar bezit en in vervolg een sterke zwarte druk over de diagonaal a6-f1 kan gaan uitoefenen.

18. Tab1 Da6! 19. Tfc1 Ld4+ 20. Kh1

f6 21. Ld2 Kf7 22. Dd3 Tab8 23. b4

Tfc8 24. g3 Kg7 25. Kg2 Tc7! 26. h4

Tbc8 27. h5!? gh5x 28. Tc2

na 28. Tc2

28. ..., cb4x!

Op deze afwikkeling waren de voorgaande zetten van zwart gericht. Zwart krijgt nu een vrije (dubbele) a-pion, die het pleit zal beslechten. In het vervolg probeert wit nog tevergeefs op eeuwig schaak te spelen.

29. Dd4x Tc4x 30. Tc4x Tc4x 31. De3 ba3x 32. g4 a2 33. Dh6+ Kg8 34. g5 ab1xD 35. g6 Df1+!

Het winnen van een tempo is voor zwart een volle dame waard!

36. Kf1x Tc2+!

Na 37. Kf2 (37. Kg1 Da1+) volgt 37. ..., hg6x 38. Dg6x+ Kf8 met winst, omdat de witte Ld2 gepend staat.

Wit geeft het op.

VAN DE ALGEMEEN WEDSTRIJDLEIDER

Met leedwezen moeten wij allereerst het overlijden van de heer Ir. J.J. Elzerman te Haarlem bekend maken. De heer Elzerman was al geruime tijd lid van onze bond en speelde ook enkele malen mee in de NBC Kampioensgroepen, laatstelijk in K/13, waarin hij inmiddels meer dan de helft van het aantal partijen beëindigde. Op grond van daarvoor algemeen geldende regelen hebben wij besloten de nog openstaande partijen te doen arbitreran. De overige deelnemers is hiervan inmiddels bericht gezonden.

In Kampioensgroep K/12 zijn inmiddels de beslissingen over de drie bovenste plaatsen gevallen en de daarbij behorende prijzen uitgereikt. Er staan in deze groep nog 5 partijen open, namelijk die van A.C. Timmerman tegen de Klerk, van Schijndel en Luchtmeijer en die van van Schijndel tegen van Camp en Vlucht. Mogen wij er bij betrokkenen nog eens op aandringen aan het beëindigen van deze partijen enige voorrang te willen verlenen? Eť wordt nu in deze nederlandse groep ruim twee jaar gespeeld en het wil ons voorkomen, dat dat normaliter vrij lang is. Graag geven wij de spelers gelegenheid hun partijen zelf te beëindigen, maar eens moet het toch afgelopen zijn.

In de vriendschappelijke landenwedstrijd tegen CUBA ontvingen wij opnieuw enkele klachten, dat de cubaanse spelers hun partijen ondanks aanmaningen niet voortzetten. Deze klachten - gevoegd bij een aantal eerdere - hebben ons

doen besluiten deze landenwedstrijd officieel te beëindigen. Indien zo vele partijen met een arbitrale score moeten worden besloten, heeft het ons inziens geen enkele zin meer dat in een landenwedstrijd om te zetten. Daar waar nog een regelmatig contact met een cubaanse speler wordt onderhouden, kunt U vanzelfsprekend de partijen als vriendschappelijke individuele partijen voortzetten, zij worden echter niet meer als resultaat in een landenwedstrijd geboekt.

Voor de wedstrijd tegen de **UKRAÏNE** ontvingen wij inmiddels instemming en bevestiging van deze russische republiek. Wij hopen in de loop van december 1984 de startbrieven te kunnen verzenden en afgesproken werd, dat de ukraïense spelers hun zet voor 1 januari 1985 zullen afzenden. De deelnemers dienen rekening te houden met een postlooptijd van circa 10 à 12 dagen en wij spelen met 38 borden dubbelrondig. Hebt U voor eind december Uw startbrief voor deze wedstrijd nog niet ontvangen, dan mag U rustig aannemen, dat ditmaal Uw aanmelding niet op tijd bij mij binnenkwam. Voor deze wedstrijd kwamen ruim 70 aanmeldingen binnen.

Met plezier constateren wij nog steeds groeiende belangstelling voor internationale ICCF-wedstrijden. Denkt U er svp aan bij iedere inschrijving Uw klasse te vermelden, dat voorkomt bij mij en op het toernooibureau veel overbodig zoekwerk. Tenslotte hebben wij de indruk, dat de aangekondigde ICCF-thema-toernooien later dan aangekondigd van start zullen gaan. Weest U svp niet ongeduldig, alle tot 15 november gedane aanmeldingen werden tijdig doorgegeven.

U dankend voor alle goede wensen en U ook wederkerig het allerbeste gewenst.

H.J. Mostert

OVER DE SPEELBAARHEID VAN HET LETTISCH GAMBIEET

door L.C.M. Diepstraten

Nu ik mijn boek: "De Geschiedenis van een opening; geschiedenis en theorie van het Lettisch Gambiet" heb voltooid, zou ik eigenlijk een antwoord moeten kunnen geven op de vraag: "Is het Lettisch Gambiet redelijk speelbaar voor Zwart?"

Aan de hand van wit's drie belangrijkste voortzettingen:

1. e4 e5 2. Pf3 f5 en nu:

A. 3. Pe5:.. B. Lc4.. en C. 3. ef5:.. wil ik hier trachten de beantwoording van deze vraag dichter bij te brengen.

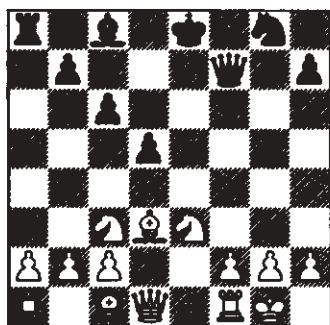
A. 3. Pe5:.. Naar de huidige inzichten geeft deze voortzetting wit de beste kansen vergeleken met die onder B en C. Zwart staat nu meteen al voor een

belangrijke strategische keuze, welke zich toespitst op het verkrijgen van ontwikkelingsvoorsprong. Het is de keuze tussen I. 3. ..., Df6?! en II. 3. ..., Pf6!?

Aan de hand van enige voorbeelden wil ik deze ?! en !?, welke ongetwijfeld menige kenner van de bestaande literatuur omtrent het Lettisch zal verbazen, nader verklaren:

I. 3. ..., Df6?! In ieder geval sinds een paar honderd jaar het meest gespeeld heeft deze zet m.i. door toedoen van de Let Inesis Budovskis zijn weerlegging gekregen: 4. Pc4 fe4: 5. Pc3 Df7 (Niet beter zijn 5. ..., Dg6 en 5. ..., De6, waarvan de varianten doorgaans

in elkaar overgaan. Een kort voorbeeld uit de partij L. Diepstraten-V. Strelis, Atars Memorial 1983/84 5. ..., De6 6. Pe3 c6 7. d3 Lb4 8. de4: Lc3: + 9. bc3: De4: 10. Ld3 De5 11. 0-0! Pe7 - de pion op c3 nemen is riskant wegens 12. Pc4! Da1:? 13. De2+ Pe7 14. Pd6+ - 12. Pc4 Df6 13. Dh5+ g6 14. Dh6! d5 15. Te1! Df8 - 16. ..., dc4: 15. Lg5 - 16. Pd6+ Kd7 17. Pc8: Pc8: 18. Dh3+ Kc7 19. Dg3+ - en zwart geraakt in een matnet verstrikt) Terug naar 5. ..., Df7?! Wit heeft nu: 6. Pe3 c6 7. d3!! De zet van Budovskis, welke verre de voorkeur verdient boven het direct veroveren van een pion met 7. Pe4: d5! etc. 7. ..., ed3: 8. Ld3: d5 9. 0-0!!

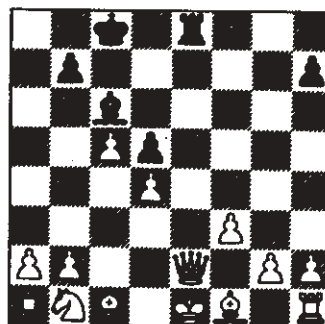
na 9. 0-0!!

Hier blijkt reeds duidelijk de superieure ontwikkelings-voorsprong, welke wit heeft in vergelijking met de zwarte stelling. 9. ..., Le7 (Slecht is 9. ..., d4? wegens 10. Lc4 Dd7 11. Dh5+ Kd8 12. Td1 Pf6 13. Dh4 c5 - 13. ..., Lc5 14. Pe5 De7 15. Pc5: Dc5: 16. Td4: + Kc7 17. Df4+ Kb6 18. Le2 a5 19. Pc4+ Ka7 20. Le3 (1-0) L. Diepstraten - G. Niemand, Atars Memorial 1983/84 - 14. b4 b6 15. bc5: bc5: 16. Pe4 Le7 17. Pg5 Ke8 18. Pe6 g6 19. Lb5! Pc6 20. Pc5: Dd6 21. Pe4 Pe4: 22. De4: Ld7 23. Pc4 Dc5 24. La3! (1-0) L. Diepstraten - P. Alloin, Atars Memorial 1983/84) 10. Te1 Pf6 (10. ..., Le6 werd als volgt weerlegd: 11. Pe2 Pbd7 12. Pd4 0-0-0 13. Pe6: De6: 14. Pf5 Df6 15. Dg4 g6 16. Pe7: + Pe7: 17. Lg5 Db2: 18. Le7: Tde8 19. Teb1 De5 20. Lc5 h5 21. Db4 Pc5: 22. Dc5: - h4? 23. Da7: (1-0) L. Diepstraten - P.E. Vogel, NBC thema 1984 Semifinale) 11. Pf5 Lf5:

12. Lf5: Pd7 13. Dd4!... Maakt de lange rochade onaantrekkelijk wegens 14. Da7: ...; de korte rochade is zondermeer uitgesloten wegens Le6!... + 13. ..., g6? 14. Le6 Df8?! (Misschien beter meteen 14. ..., Dg7 doel Tf8) 15. Lg5 Dg7 16. Pe4! Tf8 17. Pf6: + Pf6 (De alternatieven lijken niet aantrekkelijk: a) 17. ..., Df6:? 18. Lf6: +- b) 17. ..., Tf6:? 18. Ld7: + Kd7: 19. Te7: +! Ke7: -- 19. ..., De7:? 20. Lf6: ... wint een stuk -- 20. Db4+!... +- c) 17. ..., Lf6: 18. Ld7: + Kd7: 19. Dg4+ ...) 18. De5! h6 19. Lf6: Df6: (19. ..., Lf6: 20. Lf7+ Kd7 -- 20. ... Kf7:?? 21. De6 -- 21. Le6+ Ke8 22. Dd6!... en nu 22. ..., Le7?: 23. Dd7// ... of 22. ..., Td8 23. Lf7+ Kf7: 24. De6// etc) 20. Dc7 Td8 21. Kh1!... +- L. Diepstraten - S. Koelink, NBC thema 1984 Semifinale.

Wegens deze witte strategie, welke het alleen al op ontwikkelings-voorsprong wint, kan zwart m.i. beter met een pion-offer, tenslotte is het een gambiet, proberen zelf op ontwikkelings-voorsprong te komen door bijv.

11. 3. ..., Pf6!? 4. ef5: De7! (beter dan het vroeger gespeelde 4. ..., d6, omdat zwart een tempo wint en wit in een minder goede positie manoeuvreert) 5. De2 d6 6. Pf3... (6. Pc4 wordt ook gespeeld, maar de tekstzet is scherper. Een voorbeeld: 6. Pc4 Lf5: 7. d3 Pbd7 8. Lf4 0-0-0 9. Pc3 d5 10. Pe3 Db4 11. 0-0-0? Df4: (0-1) A. Harju - L. Diepstraten, Atars Memorial 1983/84) 6. ..., Lf5: 7. Pd4 Ld7: 8. c4 Pc6 9. Pc6: Lc6: 10. f3! 0-0-0 11. d4 d5 12. c5 Te8

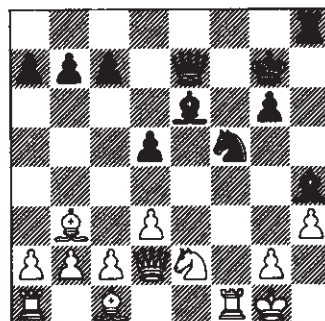
na 12. ..., Te8

Wit heeft rochade problemen; zwart kan nu zijn ontwikkelings-voorsprong uitbuiten. 13. **De7**:... nagenoeg gedwongen 13. ..., **Le7**:! (Veel beter dan 13. ..., **Te7**:+ 14. **Le2**...) 14. **Le2 Pd7** 15. **Pc3**... (Nodig om alsnog te kunnen rocheren want 15. 0-0 **Lc5**: 16. **dxc5**: **Te2**: of 16. **Te1 Ld4**: etc.) 15. ..., **Lf6**! (De pointe van 13. ..., **Le7**: Nu leidt de rochade tot dubbel pion-verlies, maar ook het vervolg lost weinig op) 16. **Kd1 Ld4**: 17. **Lb5**!? **Lb5**: 18. **Pb5**: **Lc5**: 19. **Lf4 Pe5**! 20. **Le5**:... (20. **Te1**?! **Pd3**! 21. **Te8**: **Te8**: 22. **Lc7**:? **Te1**+ met torenwinst) 20. ..., **Te5**: 21. **Te1 Th8** 22. **Te5**: **Te5**: 23. **Pc3 g5** 24. **Tc1 Lb4** 25. **Pe2 Te3** 26. **Pg3**... (26. **a3**? **Td3**+ 27. **Kc2 Td2**+ 28. **Kb3 La3**:!) 26. ..., **Td3**+ 27. **Kc2 Td2** -+ en zwart moet winnen. E. Goedhart - L. Diepstraten, NBC thema 1984 Semi-finale.

B. 3. **Lc4**... Deze zet heeft veel van zijn oude kracht ingeboet door vernieuwingen van zwart, vooral uit onderzoekingen van de Noor Paul Svedenborg. 3. ..., **fe4**: 4. **Pe5**: **d5**! Wij gaan hier niet meer in op 4. ..., **Dg5**?, dat inmiddels is weerlegd. Men zie de boekjes van Tiemann en Vetter, van Ramon Crusi More en van T. Kapitaniak. 5. **Dh5**+ **g6** 6. **Pg6**: **hg6**:! (6. ..., **Pf6**?! 7. **De5**+ **Le7** heeft voor zwart toch nogal bezwaren). Na de tekstzet kan wit twee kanten op en het wordt steeds moeilijker kiezen: I. 7. **Dh8**:... en II. 7. **Dg6**:+...

I. 7. **Dh8**... de oudste voortzetting 7. ..., **Kf7** (7. ..., **Le6**!? 8. **De5 Dd7** 9. **Le2 Pc6** 10. **Dg3 Pd4** 11. **Ld1 Dg7** 12. **d3 Ld6** 13. **Dg5 ed3**: 14. **cd3**: **Kd7** 15. **Le3 Pf5** 16. 0-0 **Db2**: 17. **Pd2**! **Pe3**:! -- natuurlijk niet 17. ..., **Da1**:? 18. **La4**+ + -- 18. **De3**: **Dh8** -- dreigt 19. ..., **Dh2**:! -- 19. **Pf3 b5**! dreigt 20. ..., **Da1**: -+ resp. 20. ..., **Tf8** en 21. ..., **Tf3**: -+ V. Strelis - L. Diepstraten, Atars Memorial 1983/84) 8. **Dd4**... (beter dan bijv. 8. **Lb3**?! **Lg7** 9. **Dh7 c6** N 10. **d3 ed3**: 11. **cd3**: **Lf5** -- wit's dame op non-actief -- 12. 0-0 **Pd7** -- dreigt 13. ..., **Pf8** met damewinst -- 13.

g3! **Pe5**! 14. **Pd2**... -- 14. **Dh4**? **Pf3**+ met damewinst -- ..., **Ph6**! 15. **Te1 g5**! 16. **Dg7**:+ **Kg7**: 17. **Te5**: **Df6** 18. **Pf3 Pf7** 19. **d4 Le4** 20. **Pg5**: **Pe5**: 21. **de5**: **De5**: 22. **Pe4**: **De4**: 23. **Lf4 Te8** (0-1) P. Alloin - L. Diepstraten, Atars Memorial 1983/84) 8. ..., **Le6** 9. **Lb3 Pc6** 10. **De3 Lh6** 11. **f4 ef3**: N 12. **Df3**:+ **Pf6** 13. 0-0 **Pd4** 14. **Df2 Pf5** 15. **h3 Kg7**! 16. **Pc3 Lg5**! 17. **d3 Lh4** 18. **Df4 De7** 19. **Pe2 Ph5** 20. **Dd2 Th8** en wit's toren en beide lopers op de damevleugel doen niet mee (zie diagram) S. Koelink - L. Diepstraten, NBC thema 1984 Semi-finale.

na 20. ..., **Th8**

II. 7. **Dg6**:+ **Kd7**! (De verbetering van P. Svedenborg. Vroeger speelde men 7. ..., **Ke7**? maar dat loopt na 8. **d3** fout) 8. **Ld5**: **Pf6** 9. **Pc3 De7**! 10. **b3 Th6**! 11. **Dg3**... (Er zijn in deze lijn natuurlijk veel meer varianten) 11. ..., **Pc6**! 12. **Lc6**:+ **Kc6**: 13. **a4 Dh7** 14. **De5 b6**!? 15. **d4 Tg6** 16. **Lg5 Ld6** 17. **Db5**+ **Kb7** 18. **Lf6**: **Tf6**: 19. 0-0-0? **Tf2**: 20. **Dd5**+ **Kb8** 21. **g3 e3** (0-1) P.E. Vogel-L. Diepstraten, NBC thema 1984 Semi-finale; 22. **De4 Lf5** -+; 22. **Pe4 Lb7** -+; 22. **Td3 Lb7** -+

C. 3. **ef5**: **Pf6**!? (Natuurlijk is 3. ..., **e4** niet zo slecht: 4. **De2 De7** 5. **Pd4 c5** 6. **Pb5 d5** 7. **P1c3**... -- 7. **Dh5**+ **Kd8**! -- 7. ..., **Pf6** 8. **g4 h6** 9. **d3 a6** 10. **Pa3 b5** 11. **g5 hg5**: 12. **Lg5**: **De5** 13. **Lf6**: **gf6**: 14. **de4**: **b4** 15. **Pd5 ba3**: 16. **c3**? **ab2**: 17. **Tb1 Lf5**: -+ A. de Borst - L. Diepstraten, NBC 10e beker 1983/84) 4. **Lc4** (Na 4. **Pe5**: **De7** zijn we weer op A II aangeland; 4. **d3**?! **d5** werd gespeeld in K. van Opstal - Tj. Bijlsma, NBC

10e beker 1983/84, 5. h3? Lf5: 6. d4 e4 7. De2 Pc6 8. g4 Le7! 9. Pe5 Lg6 10. Pc6:? bc6: 11. Da6? -- bang voor de dreiging 11. ..., Db4+ -- 11. ..., Dd6 12. Da4? 0-0 13. Le3 Tfb8 14. b3 Pd7 15. Da6 Tb6 16. De2 c5 17. dc5: Pc5: 18. Dd2 Lf6 19. Pc3 d4 20. Pc3 d4 21. Pb5 Tb5:! 22. Lb5: Pd3+!! 23. cd3: de3: 24. Lc4+ Kh8 25. Dd1 ef2: + 26. Kf1 ed3: 27. Df3 Te8 (0-1) Hier heeft wit het voor zwart wel heel gemakkelijk gemaakt: 4. d4 e4 5. Pg5 h6 6. Ph3 d5 7. g4 Ld6 8. Pc3 c6 9. Le2 Dc7 10. f4 ef3: 11. Lf3: 0-0 12. De2 Te8 13. Le3 Lh2: 14. Th2: Te3: 15. De3: Dh2: 16. Le2 Dh1+ 17. Pg1 Pa6 18. 0-0-0 Dh4 19. Df4 b5 20. a3 b4 21. Pa4 ba3: 22. ba3: Pe4 23. Pf3 De7 24. De3 Pc7 25. Pb2 a6 26. Pd2 Pb5 27. Pe4: + Pa3:? 28. Pf6+ Df6: 29. Da3: Tb8 30. Td2 Dd8 31. Dc5 Dc7 32. Pa4 Db7 33. Td1 h5 34. Dd6 h4 35. La6:! Db1+ 36. Kd2 Db4+ 37. Db4: Tb4: 38. c3?! Ta4: 39. Lc8: Ta2+ 40. Ke3 h3 41. Td2?? Td2: 42. Le6+?? -- nu is wit geheel van slag -- Kf8 43. Ld7 h2 44. f6?? Tb2 45. fg7: Kg7: 46. Kf4 h1D (0-1).

C. Oordijk - J.A. Falk, Hilversum 1969, 4. ..., d5 5. Lb3 Ld6 6. d4 e4 7. Pe5 Lf5: 8. Lg5 Pbd7 9. 0-0 Tg8 10. Pd7: Dd7: 11. Lf6: gf6: 12. Pc3 c6 13. De1 Lg6 14. La4 Dg4 15. h3 Dh3: (0-1).

M.B. - M. Klark, Barnaul 1873.

16. gh3: Lh5+ 17. Kh1 Lf3//

Met bovenstaande voorbeelden is het natuurlijk moeilijk tot een definitief eindoordeel te komen. Er zijn altijd voor wit zowel als voor zwart betere voortzettingen te bedenken, evenals dat bij de veel gespeelde openingen als het Siciliaans, het Spaans en bijv. de Damegambieten het geval is.

Belangrijk is, dat zwart zijn strategie goed weet te kiezen. Zullen nu de bordspelers gemakkelijker worden overgehaald om het Lettisch te spelen? Dat valt te betwijfelen. Het grote nadeel voor de bordspeler is zijn relatief beperkte bedenktijd om uit de meestal uiterst gecompliceerde en explosieve stellingen op tijd de juiste voortzetting te kiezen. Niettemin kan men zeggen, dat de speelbaarheid, vergeleken met bijv. het koningsgambiet, dat men nog wel achter het bord gespeeld ziet, niet duidelijk slechter is gezien de onderzoeken van de laatste jaren. Wat let dus de bordspeler om het toch eens te proberen!

Tenslotte verzoek ik nogmaals de deelnemers aan het NBC thema-toernooi ook hun partijen uit de semi-finale en ook straks uit de finale aan mij toe te zenden, waarvoor uiteraard bij voorbaat mijn dank.

SEMIFINALE 13e ICCF-WERELDKAMPIOENSCHAP

door H. Molenbroek

Wit: H. Molenbroek (NL)

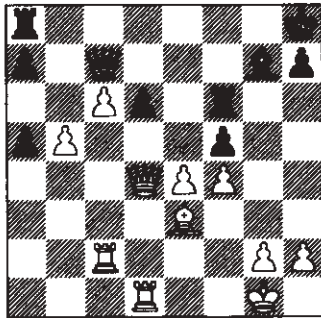
Zwart: M.W. Usatsjii (USSR)

KONINGSINDISCH

1. d4 Pf6 2. c4 g6 3. Pc3 Lg7 4. e4 d6 5. f3 0-0 6. Le3 e5 7. d5 c6 8. Ld3 cxd5 9. cxd5 Pe8 10. Dd2 f5 11. exf5 gxf5 12. Pge2. In de Sämisch-variant van het Koningsindisch verdient het voor wit vaak aanbeveling de keuze tussen lange rochade (met aanval op de koningsvleugel) en korte rochade (met acties op de damevleugel) voorshands open te houden, in afwachting van de

zwarte opstelling. In het onderhavige geval is 0-0 het meest kansrijk. 12. ..., Pd7 13. 0-0 Pc5 14. Lc2 b6 Zwart kan ook a6 en b5 spelen; in dit geval kiest wit de opstelling a4-b4. 15. f4 Met de bedoeling veld d4 te veroveren. 15. ..., Ld7 16. b4 Pa6 17. Tab1 e4 18. Pd4 Pac7 19. b5 Pf6 20. Pc6 Lxc6 21. dxc6 Beide partijen hebben nu een geblokkeerde vrijpion; Zwart heeft zelfs twee verbonden vrijpionnen, maar kan er niet veel mee beginnen (21. ..., d5 22. Lb3 en 23 Tfd1; 21. ..., Pg4 22. Ld4)

21. ..., De7 22. Pd5! Pxcd5 23. Lb3 Tf7 Direct 23. ..., Kh8 had een tempo uitgespaard (zie 26. ..., Tf6) 24. Lxd5 Pxd5 25. Dxd5 Kh8 26. Tbd1 Tf6 27. a4 Tg8 28. Tf2 Dekt bij voorbaat g2 en maakt overbrenging van de toren naar de damevleugel mogelijk. 28. ..., Tgf8 29. Tc2 Dc7 30. a5 De doorbraak begint. 30. ..., bxa5 31. Dd4 Ta8

na 31. ..., Ta8

32. Dxa7! De twee vrijpionnen zijn een dame waard. 32. ..., Txa7 32. ..., Dxa7 33. Lxa7 Txa7 34. b6 is kansloos. 33. b6 Nu volgt na 33. ..., Dc8 34. bxa7, bijv. 34. ..., Tf8 35. Tb1 Da8 36. c7 of 34. ..., Tf7 35. Tb1 Txa7 36. Lxa7 met winst. Ook in andere varianten, waarin Zwart zijn dame tracht te redden, wint Wit dank zij zijn beide vrijpionnen. Het beste voor Zwart is dan ook de dame terug te geven voor een pion en de andere vrijpion te blokkeren. 33. ..., Kg8 Zetten als 33. ..., Tb7 of 33. ..., Ta8 maken weinig verschil. 34. bxc7 Txc7 35. Lb6 Tc8 36. Lxa5 Anders kan deze pion gevaarlijk worden. 36. ..., Kf7 37. c7 In de nu ontstane stelling heeft Wit geen mogelijkheid zijn

vrijpion direct te doen promoveren. Voorzichtig manoeuvreren, waarbij voortdurend wordt bedreigd met promotie of zedwang, is nodig. Allereerst moet de witte koning geleidelijk dichterbij worden gebracht. Of het eindspel uiteindelijk remise dan wel voor Wit gewonnen is, is moeilijk te zeggen. In elk geval liggen de praktische kansen geheel aan de kant van Wit. Wel moet Wit in het algemeen het zuivere loperendspel vermijden; veelal is dit voor Zwart gewonnen. 37. ..., Tg6 38. Tc6 Lf8 39. Kf2 Ke6 40. Tb1 Kd7 41. Tc2 Niet 41. Tb8 d5! 41. ..., Le7 42. Tb5 Ke6 43. Ke3 h5 44. Tb8 Tgg8 45. Txc8 Txc8 46. Kd4 Lf8 Zwart blijft passief en dat leidt uiteindelijk tot verlies. Waarschijnlijk had Zwart moeten trachten eerder tot tegenspel te komen. Nu is de witte koning al te ver opgerukt, zie bijv. 46. ..., Lf6+ 47. Kc4 d5+ 48. Kc5 d4 49. Kc6 d3 50. Tc5 Ld4 51. Td5 Txc7+ 52. Lxc7 of 49. ..., e3 50. Kb7 Txc7+ 51. Txc7 d3 52. Tc1 en Zwart komt te laat. 47. Tc6 Kd7 48. Kd5 Te8 49. Tb6 Ta8 50. Tb5 e3 51. Kc4 Td8 Hier werd de partij na ruim 5 jaar spelen afgebroken en gearbitreerd. Het resultaat: winst voor Wit. De hoofdvarianten luiden 52. Kd3 e2 53. Tb8 Tc8 54. Kxe2 d5 55. Tb5 Kc6 56. Tb6+ Kxc7 57. Tf6+ en Txf5 (56. ..., Kd7 eveneens 57. Tf6; 55. ..., Ke6 56. Tb6+ Ke7 57. Kd3 Txe7 58. Lb4+ Kf7 59. Lxf8 Kxf8 60. Tf6+; 55. ..., Ld6 56. Txd5 Ke6 57. Td4 Ta8 58. Tc4 Tc8 59. Kd3 h4 60. g3 hxg3 61. hxg3 Kd5 62. Tc2 Ke6 63. Ke3 Kd7 64. Kf3 Tg8 65. Th2 Tf8 66. Th7+ Kc8 67. Tg7. Diagram (na 31. ..., Ta8)

OPROEP

Van twee buitenlandse correspondentieschaakvrienden kregen we de volgende verzoeken binnen:

- a) de heer R.U. Tannemaat uit Maleisië, zou heel graag het tegen maximum 3 van onze leden willen opnemen, zowel met wit als met zwart;
  - b) de heer Dr. med. Zimmerman uit de D.D.R., zoekt eveneens niet meer dan 3 tegenstanders, maar of hij zowel met wit als met zwart wil spelen, is ons niet bekend.
- Van beide heren is ons verder ook niet bekend hoe de speelsterkte is.

Belangstellenden verzoeken wij zich bij de redacteur te willen opgeven. De adressen worden dan doorgegeven, tenzij voor iedere speler zich meer dan 3 gegadigden aanmelden; het lot zal dan moeten beslissen. N.B. Met de heer Tannemaat kunt u zowel in het Nederlands als in het Engels corresponderen!

NIEUWE BOEKEN

1. Rolf Schwarz: 'Sizilianisch' IV. Handbuch der Schach-Eröffnungen, Band 23/IV. Das Schach-Archiv, Kurt Rattmann, Hamburg 1984, 436 blz. DM 39,80.

Dit deel houdt zich met het Richter-Rausersysteem bezig. Na de eerste verschijning van band 23 Sizilianische Verdediging in 1966 is er wel wat veranderd! De 'Rausers-Aufstellung' besloeg toen zo'n 64 blz. Nu in band 23/IV worden er meer dan 400 blz. aan dit systeem gewijd en de stof is uiteraard zo ver mogelijk up-to-date gebracht. Zoals gebruikelijk in alle Schwarz-banden is er een uitstekend overzicht voor het opzoeken van de varianten. De kwaliteit van Schwarz' noeste arbeid behoeft nauwelijks nog aanbevelen te worden. Dit boek zal ongetwijfeld zijn weg vinden.

2. Rolf Schwarz: 'Die Moderne Verteidigung - Königs fianchetto Lf8-g7 nach 1. e4 g6 oder 1. d4 g6 oder 1. c4 g6'.

Handbuch der Schach-Eröffnungen, Band 27. Das Schach-Archiv, Kurt Rattmann, Hamburg 1984, 156 blz. DM 26,80.

Naast de overzichtelijkheid en de betrouwbare kwaliteit van de openingsboeken van Rolf Schwarz bekruip ons ook wel eens de neiging tot vergelijking met andere auteurs omtrent dezelfde opening. Bij Schwarz valt dan op de zeer schaarse inleidende en begeleidende teksten. Het voordeel is natuurlijk dat daarmee de taal-barrières zo klein mogelijk worden gehouden. Niettemin slaagt hij er meestal in met enkele korte zinnen de quintessence van de variant te verduidelijken.

3. Shaun Taulbut: 'Wie spielt man Französisch?' Walter Rau Verlag, Düsseldorf 1984, 116 blz., DM 17,80.

Een heel andere benadering van de opening dan bijv. in de werken van Schwarz. Het gaat bij deze auteur, althans in deze serie niet om behandeling van uitvoerige varianten en diepgaande analyses, maar veel meer om begrip bij te brengen omtrent de bedoelingen van de betreffende opening en omtrent bijv. belangrijke positionele thema's. Dit behoeft uiteraard meer verklarende tekst, terwijl er aanzienlijk minder partij-materiaal wordt verstrekt. Een dergelijke aanpak is natuurlijk geschikter voor die lezers, die een nieuwe opening aan hun repertoire willen toevoegen. In dit opzicht is Taulbut's boek zeker instructief.

4. Vlasti Hort: 'Begegnungen am Schachbrett - So spielen Profis'. Walter Rau Verlag, Düsseldorf 1984, 160 blz., DM 26,80.

Als men nu eens op ontspannen wijze zich in een schaakboek wil verdiepen zonder fanatiek te studeren, maar wel om er toch iets van op te steken, dan is dit boek van Hort precies wat men zoekt. Wie Hort wel eens heeft ontmoet en hem wel eens heeft horen vertellen, kan zich indenken, hoe dit boek moet zijn: zeer onderhoudend, heel openhartig, met de nodige humor en toch ook heel gedegen. Onder de diverse onderwerpen uit dit boek trokken drie hoofdstukken ons het meest: Meine zehn Lieblingspartien - Verlorene Partien, aus denen man lernt - en Meine Unfälle am Schachbrett. Het is toch wel een boek 'om te hebben'.

L.D.

BEEINDIGDE GROEPEN

H-226

1/2. P. de Heer	x	1/2	1/2	1	1	1	1/2	4 1/2
T. Vorrsselen	1/2	x	1/2	1/2	1	1	1	4 1/2
3. J. Wilterdink	1/2	1/2	x	1	0	1	1	4
4. P. Spieringshoek	0	1/2	0	x	1	1	1	3 1/2
5. G. Dol	0	0	1	0	x	0	1	2
6. H. Suijddorp	0	0	0	0	1	x	1/2	1 1/2
7. J. Lemaire	1/2	0	0	0	0	1/2	x	1

I-293

1. A. v.d. Berg	x	1	1	1	1	1	1	6
2. W. Krumer	0	x	1	1/2	1/2	1	1	4
3. D. v.d. Bosch	0	0	x	1	1	1	1/2	3 1/2
4. T. Damink	0	1/2	0	x	1	1/2	1	3
5/6. T. Etman	0	1/2	0	0	x	1/2	1	2
J. v.d. Kooij	0	0	0	1/2	1/2	x	1	2
7. K. ter Horst	0	0	1/2	0	0	0	x	1/2

I-295

1. E. Heijns	x	1/2	1	1	0	1	1	4 1/2
2/4. W. v. Leeuwen	1/2	x	0	0	1	1	1	3 1/2
G. Peters	0	1	x	1	0	1/2	1	3 1/2
R. Maat	0	1	0	x	1	1/2	1	3 1/2
5. J. Lombaers	1	0	1	0	x	1/2	0	2 1/2
6. H. Engels	0	0	1/2	1/2	1/2	x	1/2	2
7. A. Benschop	0	0	0	0	1	1/2	x	1 1/2

UITSLAGEN

Wedstrijdleider: H.J. Mostert,
Boedapeststr. 34, 2034 CZ Haarlem.

Kampioensgroep 1984 (K/13) - 53. Houtman 1 Nunnikhoven, 54. Elzerman 0 Goossens, 55. van Buuren 1 Elzerman, 56. Goossens 1/2 Pagel, 57.

I-296

1. Th. Schut	x	1/2	1	1	1/2	1	1	5
2. H. v. Woerden	1/2	x	0	1	1/2	1	1	4
3/5. C. Willemsse	0	1	x	0	1	1/2	1	3 1/2
A. Kappelhof	0	0	1	x	1/2	1	1	3 1/2
J. Lith	1/2	1/2	0	1/2	x	1	1	3 1/2
6. E. Kerkhoven	0	0	1/2	0	0	x	1/2	1
7. H. Hansen	0	0	0	0	0	1/2	x	1/2

II-424

1/2. H. Nobbe	x	1	0	1	1	0	1	4
P. Meek	0	x	1	1	1	0	1	4
3/4. F. Sangster	1	0	x	1	1/2	1/2	0	3
S. Appelman	0	0	0	x	1	1	1	3
5/6. B. Nootenboom	0	0	1/2	0	x	1	1	2 1/2
P. Prieckaerts	1	1	1/2	0	0	x	0	2 1/2
7. A. Reits	0	0	1	0	0	1	x	2

II-426

1/2. P. Ouwerkerk	x	1/2	1	1	1/2	1R	1	1	5
G. Huberts	1/2	x	1/2	1	1R	1	1	5	
3. F. Oei	0	1/2	x	1	1/2	1	1	4	
4. M. v.d. Bosch	1/2	0	0	x	1R	1	1	3 1/2	
5. J. Jans	0R	0R	1/2	0R	x	1/2	1	2	
6. J. Cadot	0	0	0	0	1/2	x	1	1 1/2	
7. P. Meijer	0	0	0	0	0	0	x	0	

van Buuren 1 Hartog, 58. van Buuren 1/2 Nunnikhoven, 59. Jongman 1/2 Nunnikhoven, 60. Jongman 1/2 Wise, 61. van Beek 1/2 Jongman, 62. Jongman 1 Goossens, 63. Etmans 1/2 Elzerman, 64. van Bommel 0 Elzerman, 65. Helsloot 1 van Buuren, 66. Helsloot 1 Jongman, 67. Timmerman 0 Helsloot.

Landenwedstrijden

Engeland - bord 2/1. Velker 1 Walpole, bord 2/3. P. Raijmakers 0½ Griffiths.

Stand NBC 75½ - Engeland 84½

Frankrijk - bord 17. Kroes 1½ Benlolo, bord 32. de Neel 01 de Paez.

Stand NBC 6 - Frankrijk 13.

NBC-15/VOLMAC Grootmeestertoernooi: 15. Quist 0 van Perlo, 58. Wiersma ½ Sorri, 59. Berta ½ van Perlo, 60. Rittner 0 Boyd.

PROVINCIE TOERNOOI

Wedstrijdleader: R.D. Weening
De Stelling 13-05, 8232 EJ Lelystad

Uitslagen groep A:

103. Friesland-Gelderland, bord 2, ½-½.

Open staan nu nog:

104. Utrecht-Limburg, bord 4 en 105. bord 5.

Stand:

1. Groningen 10 punten (finale); 2. Noord-Holland 8 punten (finale); 3. Gelderland 6 punten (15-14); 4. Zuid-Holland 2 6 punten (15-15), 5. Limburg 4 punten (nog een kans: indien de beide openstaande partijen gewonnen worden rechtstreekse plaatsing); 6. Friesland 4 punten; 7. Utrecht 2 punten.

Uitslagen groep B:

67. Zeeland-N. Holland 2, bord 5 0-1.

Open staan nu nog:

68. Z. Holland 1-Zeeland bord 4; 69. Overijssel-Zeeland bord 2; 70. bord 3; 71. bord 5; 72. Zeeland-Drente bord 2; 73. Drente-Overijssel bord 2; 74. bord 5; 75. Noord Brabant-Zeeland bord 3.

Stand:

1. Noord-Holland 2, 9 punten (finale); 2. Zuid-Holland 1, 5 punten + 1 wedstrijd (1 partij); 3. Overijssel, 2 punten + 2 wedstrijden (5 partijen); 4. Drente, 2 punten + 2 wedstrijden (3 partijen); 5. Noord-Brabant, 2 punten + 1 wedstrijd (1 partij); 6. Zeeland, 0 punten + 4 wedstrijden (6 partijen).

M-Klasse

Wedstrijdleader: S. Sieswerda
Mar. v. Nimwegenpad 8, 3813 CL Amersfoort

127. 20. v.d. Hooven ½ Hartog; 132. 12. Schenning 1 Bakker, 13. Nieland 0 Bakker, 14. Bakker 0 Galjé, 15. Kuijsten 1 Bakker, 16. Kuijsten 1 Nieland; 134. 14. den Hamer 1 Timmerman, 15. Timmerman 1 Raijmakers, 16. den Hamer ½ Schot; 135. 15. Hartog 0 Druon, 16. v. Buuren ½ Hartog, 17. Westerman 1 Druon, 18. v. Wieringen ½ Westerman; 136. 18. Nöcker 0 v. Wieringen, 19. de Ruitter 1 Nöcker; 137. 8. Hooijkaas 0 v.d. Griend, 9. Hooijkaas 0 Lambooi, 10. v.d. Griend 0 di Bucchianico, 11. di Bucchianico 1 v. Buuren; 138. 10. v.d. Klashorst 1 v.d. Hooven, 11. v.d. Hooven 0 v. Hoyneck v. Papendrecht, 12. Wijker ½ Galjé, 13. v. Raalten 0 Hoyneck v. Papendrecht, 14. v. Raalten 0 Wijker, 15. de Kort 1 Hoyneck v. Papendrecht, 16. Wijker ½ v.d. Hooven; 139. 7. Brus 0 Oosterhoff, 8. Raijmakers 0 Thierry, 9. Hoekstra ½ Oosterhoff, 10. Snoeren 1 Oosterhoff; 140. 1. Lens 0 v.d. Klashorst, 2. de Ridder

½ Gisolf, 3. v. Wieringen ½ de Boer, 4. v. Wieringen ½ Lens; 141. 1. v.d. Kleij 0 v.d. Griend, 2. v.d. Griend 1 v.d. Linden, 3. v.d. Kleij 0 Hoorweg.

H-klasse

Wedstrijdleader: S. Sieswerda
Mar. v. Nimwegenpad 8, 3813 CL Amersfoort

216. 19. Verbeek 0 Timmermans, 20. Verbeek 0 Franssen; 225. 21. Lonis ½ Zondervan; 226. 20. v. Vorskelen 1 Suijdendorp, 21. Lemaire ½ Suijdendorp; 227. 20. Loermans 0 v.d. Veen; 229. 15. Bakema 0 Hinlopen, 16. Hinlopen 0 Zomer, 17. Weijman ½ Hinlopen, 18. Bakema ½ Zomer, 19. Heijboer 1 Bakema, 20. Officier 0 Heijboer; 231. 20. de Vos 0 Blokland; 235. 11. v.d. Vaart ½ Pillhock, 12. v.d. Vaart 1 Hoogenboom, 13. Hoogenboom 0 Pillhock, 14. Kroon 1 Hoogenboom, 15. Hoogenboom 1 Praagman; 236. 16. Lemaire 0 Herling, 17. Nap 1 Lemaire, 18. Lemaire 0 Bergakker, 19. Hoekstra 0 Lemaire, 20. Bergakker ½ Hoekstra; 237. 12 t/m 17. Suijdendorp 0 tegen allen (Suijdendorp overleden); 238. 10. Schaaps 0 Jansen; 239. 12. v. Schaaik ½ Vonk, 13. Dol 1 Jansen, 14. Jansen 0 v. Schaaik, 15. Dol 1 Spieringshoek, 16. Vonk 1 de Heer (TO); 240. 13. Yska 0 Etman, 14. Etman 0 Janssen, 15. Janssen 0 Alderden, 16. Speets 0 Alderden, 17. Brantjes 1 Speets, 18. Alderden 1 Yska, 19. Etman 0 Brantjes; 241. 7. Rosing ½ Mendes, 8. Boschma ½ Schuurmans, 9. Zwartveld 0 Schuurmans, 10. Boschma 1 Wilterdink, 11. Boschma 1 v. Leeuwen, 12. Zwartveld 0 Boschma, 13. Schuurmans 0 v. Leeuwen, 14. Mendes ½ Schuurmans, 15. v. Leeuwen 1 Zwartveld; 242. 3. Kruis 1 Taffijn, 4. Boschma 1 Spieringshoek, 5. Spieringshoek 0 v. Oosten, 6. Taffijn 1 Breidenbach, 7. Zondervan 0 Boschma, 8. Spieringshoek 0 Zondervan, 9. v. Oosten 0 Kruis, 10. Kruis ½ Spieringshoek, 11. Breidenbach 1 Kruis; 243. 7. Hibma ½ v.d. Kcoij, 8. Hibma ½ Thoma, 9. Houtman ½ Thoma, 10. Leinwand 1 Houtman; 244. 1. Besseling 1 Leinwand, 2 Wille ½ Knoek, 3. Wille ½ de Gloppe; 245. 2. v.d. Velden ½ v. Gool, 3. v. Arkel ½ v. Gool, 4. v. Arkel 0 v.d. Velden, 5. Spieringshoek 0 v.d. Velden, 6. Dol 0 Spieringshoek, 7. Schulenberg 0 v. Arkel, 8. Dol 0 Schulenberg, 9. Schulenberg 1 v. Gool, 10. v. Gool 0 Spieringshoek, 11. Spieringshoek 1 v. Arkel; 246. 5. Schellingerhout 0 v. Kerkwijk, 6. Knoek 1 Dol, 7. Riksen 0 Elich (regl.), 8. Riksen 0 v. Kerkwijk (regl.), 9. Dol 1 Riksen (regl.), 10. Schellingerhout 1 Riksen (regl.), 11. Praagman 1 Riksen (regl.); 247. 1. Sieswerda 0 Lemson, 2. Schellingerhout 0 Lemson, 3. Vos 0 Reiber, 4. Abels 0 Lemson, 5. Lemson 0 Schaap, 6. Schellingerhout 0 Schaap, 7. Schellingerhout 0 Abels.

I-Klasse

Wedstrijdleader: C. Schneiders
v. Oldenbarneveltstr. 322, 3862 SM Nijkerk.

293. 18. Peetoom 1 Kapteyn; 293. 21. Dammink 0 Bosch; 295. 20. Peters 1 v. Leeuwen, 21. Peters 1 Maat; 296. 19. Willemsse 0 Schut, 20. Hansen 0 Kappelhof, 21. Lith 1 Hansen; 297. 15. v. Essen 1 Peetoom, 16. v. Essen 0 Riepma, 17. Hekking 0 v. Essen, 18. de Jong ½ Peetoom; 299. 14. de Kruyf 1 Provoost, 15. de Kruyf 1 v. Diepen, 16. Provoost

½ v. Diepen, 17. v. Diepen 1 Keyzer (regl.), 18. Provoost 1 Keyzer, 19. Provoost 1 Boog; **300.** 13. de Vries 0 Kuhlmann; **301.** 13. Wille 0 v. Kempen; **302.** 11. Maat ½ Vasbinder, 12. Maat 1 Segers; **303.** 6 t/m 9. Hansen 0 tegen allen, 10. Marinus 0 Kuiper, 11. Bosch 1 Wetselaar; **304.** 8. Scharff 1 v. Loon; **305.** 1. de Wit ½ Visser, 2. du Pree ½ Visser, 3. de Groot 1 Kirkels; **306.** 5. Kragten 1 Lombaers; **307.** 4. Schut 0 Krekelberg, 5. Jostmeyer 1 Penninkhof; **308.** 1. Masmeyer ½ Ent, 2. Jostmeyer 0 Masmeyer; **309.** 2. Hellemans 1 Masmeyer.

II-klasse

Wedstrijdleader: E.J. Anneveld
Groene Wetering 12, 2831 XL Gouderak

412. 18. Brandhoff 0 v. Etten, 19. Dobber-Kaptein 1 Brandhoff; **415.** 21. Bossink 1 de Witte; **417.** 20. Masmeyer 1 Nootenboom; **418.** 21. v. Dijk ½ Zieck; **424.** 20. Nootenboom ½ Sangster; **426.** 18. Cadot 0 Oei, 19. Ouwkerk ½ Huberts; **428.** 11. Goossens 0 Hoekstra (TO); **429.** 18. Boelhouwer 1 Vosselman, 19. Brouwer 1 Vosselman, 20. Cartens 0 Brouwer; **430.** 9. Boelhouwer 1 v. Kampen, 10. Boelhouwer 0 Blei; **432.** 16. Uylenhoed ½ Blokhuis, 17. v. Teeseling ½ Masmeyer, 18. v.d. Kooij ½ Groeneveld; **433.** 8. Poortvliet 1 Kroes, 9. de Vries ½ Bennema-Geerlings; **436.** 7. Frederiks 1 Nootenboom, 8. v. Bakel 0 Frederiks, 9. Tossijn 0 Frederiks; **437.** 6. Stahlie 1 Tossijn, 7. de Gans 0 Esmeijer; **438.** 11. Meek ½ Tossijn, 12. Boelhouwer 1 de Graaf, 13. Meek 1 de Graaf, 14. de Graaf ½ Tossijn; **439.** 4. Bos 0 Lenting, 5. Dörenberg 0 v.d. Riet, 6. Dörenberg 0 Lenting, 7. v. Wieringen 0 Dörenberg, 8. Buitenhuis 1 v. Wieringen, 9. v. Wieringen 0 v. Heck, 10. v.d. Riet 1 v. Wieringen, 11. v. Wieringen 1 Bos, 12. Lenting 1 v. Wieringen; **440.** 1. Bloemhof 1 Allaert, 2. Bloemhof 1 v. Oosten.

III-klasse

Wedstrijdleader: G.K.P. van den Haak
Muiderslotweg 106 hs, 2026 AS Haarlem

219. 20. Brinkhuis 0 Oosterwijk; **224.** 12. Koymans ½ de Coninck, 13. Koymans 1 Diemer, 14. Annema 0 Koymans, 15. de Coninck 1 Pfeiffer, 16. Fiks 1 Pfeiffer; **225.** 12. Testroote 0 Roosendaal, 13. v. Cann 0 v. Vliet, 14. v. Cann 0 Emmen, 15. Testroote 1 v. Cann, 16. Roosendaal 1 v. Cann; **226.** 17. Brak 0 de Roon, 18. Brak 1 Paanakker; **227.** 15. Jonker 0 Struyk; **228.** 11. Bosman ½ v. Meurs, 12. v. Meurs 1 v. Opstal, 13. v. Meurs ½ Zweers, 14. Bosman 0 Schipper, 15. Schipper 1 Zweers, 16. Schipper ½ de Rijk, 17. v. Opstal 0 Schipper, 18. Schipper 0 v. Meurs; **229.** 9. Lammerst v. Bueren 1 Ketzler, 10. Nieuwenhuizen ½ Lammerts v. Bueren, 11. Lier 1 Braam, 12. Braam 0 Wennekus, 13. Braam 1 Kienhuis, 14. Wennekus ½ Lier, 15. Nieuwenhuizen 0 Wennekus; **230.** 3. Emmen 1 Fabrie, 4. Fabrie 1 Hazelzet, 5. Vitkoczi 1 Hazelzet, 6. Breman 0 Vitkoczi, 7. Vitkoczi 0 Emmen, 8. Fabrie 0 v.d. Waart, **231.** 3. Gleijm 1 v.d. Bold, 4. v. Speybroek 1 Kedde, 5. Gleijm 0 Hospers, 6. v. Speybroek ½ de Haas, 7. Hospers 0 v. Speybroek; **232.** 7. Verwaaijen ½ v.

Heeren, 8. Fiks 1 Verwaaijen, 9. Kragten ½ Fiks; **233.** 2. Kragten 1 Muurling, 3. Brouwer 1 Treur, 4. Liem 1 Kragten; **234.** 3. Pieters 1 Niewold; **235.** 1. de Heer 0 den Boer, 2. v. Gool 0 Baltus; **236.** 1. Lammerts v. Bueren ½ v. Riel, 2. de Coninck 1 Lammerts v. Bueren, 3. Emmen 1 Lammerts v. Bueren, 4. Hamel 1 Lammerts v. Bueren.

SALDO-SYSTEEM

Wedstrijdleader: A. Breidenbach
Elzenhof 15, 1775 GG Middenmeer

709. Koomen ½ Duin, **894.** Rellegert 1 v.d. Waart, **895.** v.d. Waart 0 Bakker, **899.** v. Houten 1 Kragten; **918.** Vossen 0 Kremers; **920.** v. Houten 1 Snijders; **925.** de Jong 0 Goedkoop; **939.** v.d. Werf ½ Volker; **940.** Volker 1 v. Dalfsen; **950.** v. Dalfsen 0 v.d. Werf; **954.** Hermeling 0 Schouten; **956.** de Jong 1 v. Oppen; **970.** v.d. Ven 1 Heel; **971.** Rozijn 0 v.d. Ven; **981.** Segers 1 Boelhouwer; **1004.** Blijleven 1 Houthuyzen; **1018.** Bierenbroodspot 1 Mw. H. Wildeman-Bijl.

PROPAGANDA-BEKERTOERNOOIEN

Wedstrijdleader G.K.P. van den Haak
Muiderslotweg 106 hs, 2026 AS Haarlem

BF-76

13. Rakhorst 0 Timmerman, 14. Boll 0 Timmerman.

BF-78

1. v.d. Klashorst 0 Hamers

BDF-80

1. 3. de Jong 1 v.d. Laan, 4. Kloppenburg 1 Etmans; 3. 6. de Waard 0 Dissels, 7. Boogaard 1 de Waard, 8. de Waard 1 Vreugdenhil, 9. Vreugdenhil 0 Boogaard; 5. 4. Vosselman 1 Bleker, 5. Bleker 0 Goudriaan, 6. de Jong ½ Bleker, 7. Bleker 1 Sprenger.

BT-81

Wedstrijdleader: G. den Broeder,
I. Stravinskisingel 50, 3069 MA Rotterdam

1. 9. Meek ½ Abels; 3. 7. Aalbregt 0 Romkes, 8. Schot ½ Aalbregt; 13. 7. v.d. Waart ½ Geritzen; 14. 9. Schot 1 Ale; 17. 10. Luijpen ½ Doevelaar; 19. 8. Nakad ½ Stavast, 9. v.d. Kooij 0 Stavast; 23. 7. Hoekstra 1 Kooij, 8. Kooij 1 Zee, 9. Schraagen 0 Zee.

BV-83

Wedstrijdleader: H. van Lieshout
A. v. Hensbeeksingel 116, 2803 IJ Gouda

5. 10. Schenning 1 Wetselaar; 6. 10. den Nieuwenboer 0 Vosselman; 7. 9. Berkhoff ½ Kruimer, 10. Wetselaar 1 Berkhoff; 8. 10. Wetselaar ½

Schellens; 21. 3. Schellingehout 0 Polman, 4. Schellingehout 1 v. Elburg, 5. Woudstra 1 Schellingehout, 6. Woudstra 0 Polman; 22. 7. Polman 0 v.d. Velden; 23. 8. v.d. Velden 1 Stuitje; 24. 3. v. Aalzum 1 de Kort, 4. Jans 0 v. Aalzum, 6. de Kort 1 v.d. Meer, 7. v.d. Meer 1/2 v. Aalzum; 37. 7. Keizer 1/2 Ditmer, 8. Ditmer 1 Lombaers; 38. 1. Ditmer 1 Kerkhoven; 39. 2. Minnaar 1/2 Zandvoort, 3. Kroon 1 Minnaar, 4. Foreman 0 Kroon, 5. Ditmer 1 Kroon, 6. Kroon 1/2 Zandvoort, 7. Zandvoort 1 Ditmer, 8. Ditmer 1/2 Minnaar, 9. Foreman 1 Ditmer, 10. Minnaar 0 Foreman; 40. 4. Ritsema 1 Vergoosen, 5. Minnaar 0 Creutzberg, 6. Vergoosen 1/2 Creutzberg, 7. Minnaar 1 Vergoosen, 8. Ritsema 0 Minnaar; 53. 5. Sieswerda 1 Vermeer, 6. v.d. Kamp 1/2 Sieswerda, 7. Vermeer 1 Diepstraten, 8. Briggeman 0 Vermeer, 9. Diepstraten 1 Briggeman; 55. 6. Dullaert 1/2 Leeners; 69. 8. Koopmans 1 Bersma, 9. Metsemakers 1/2 Koopmans; 70. 6. de Kimpe 0 Hoogeveen; 71. 7. Draaisma 1 Treur, 8. Jeurissen 0 Drewes; 72. 8. Zee 1 Loermans, 9. Jonkers 0 Zee; 85. 5. de Vries 0 Zagt, 6. v.d. Berg 0 Aaldijk, 7. Aaldijk 0 de Vries, 8. Zagt 1/2 Aaldijk, 9. v.d. Berg 0 Visser; 86. 4. Aaldijk 1 v.d. Meulen; 87. 3. Lust 1 Cornet, 4. Zijdeveld 1 Cornet, 5. Cornet 1 Burger, 6. Lust 1 Zijdeveld; 88. 8. Hueck 0 Pen, 9. Dissels 1 Hueck; 102. 4. Smits 0 Büsse (TO), 5. Stickelbroeck 1 Smits (TO); 106. 3. Speets 0 de Graaf (TO), 4. Alderden 1 Speets (TO), 5. v.d. Kieft 1 Speets (TO), 6. de Bruin 1 Alderden, 7. de Graaf 0 Alderden; 113. 1. Hölper 1 Kroon.

Wedstrijdleider: A. Heuzeveldt
Karpersdal 105, 2553 PC 's-Gravenhage

11. 8. v. Kerkwijk 1 Bishoff; 12. 7. de Jong 1/2 Visser, 8. Visser 0 Brinkhuis, 9. Offermans 0 de Jong, 10. Brinkhuis 0 Offermans; 25. 6. Kroon 0 Koopmans, 7. Oorebeek 1 Kroon, 8. Caljé 1 Oorebeek, 9. Caljé 1 Lutgens, 10. Koopmans 1/2 Caljé; 27. 10. Verschueren 0 Raan; 28. 7. de Groot 1 Ruygt, 8. Smit 1 de Groot; 44. 6. de Vos 0 Klitters, 7. de Vos 1 Bodewes, 8. Groesbeek 1 de Vos; 57. 9. v.d. Plas 1/2 Leeners, 10. Leeners 1 Markwat; 58. 7. Versteeg 1/2 Terwijn, 8. Elderhorst 1/2 Versteeg; 60. 10. Stuyfzand 1/2 Brandsma; 73. 9. Ydo 1/2 Borst; 89. 7. Nobbe 1 Zuiver, 8. Taanman 0 Zuiver, 9. Zuiver 0 Masmeijer, 10. Masmeijer 1/2 Nobbe; 91. 5. Mansholt 1 Groeneveld, 6. Pals 0 Mansholt, 7. Mansholt 1 Masmeijer; 92. 10. Taanman 0 Groeneveld; 99. 3. A. Bosch 0

Brink, 4. Brink 1 Hage; 107. 1. Garvelink 0 v.d. Marel, 2. Leeners 1/2 Feytens; 108. 5. de Ligt 0 Grijmans, 6. Kragten 1 de Ligt, 7. Kragten 1 de Waal.

Wedstrijdleider: R.D. Weening
De Stelling 13-05, 8232 EJ Lelystad

13. 6. Visser 1 Groeneveld, 7. Groeneveld 0 Heel, 8. Visser 0 Ale, 9. Schuurmans 1 Visser; 14. 10. Groeneveld 0 v. Tilborg; 16. 5. Ypma 1/2 Brandhof, 6. Hampsink 0 Ypma, 7. Ypma 1 Hardewijn, 8. Marinus 0 Ypma; 29. 6. Schut 0 Velt; 30. 4. Zondervan 1 Raijmaekers, 5. Raijmaekers 0 Geerts, 6. Geerts 1 Peters, 7. Zondervan 1/2 Geerts, 8. Groot 1/2 Zondervan; 31. 2. Smit 0 Vreugdenhil, 3. Waart 0 Vreugdenhil, 4. Vreugdenhil 1 Raijmaekers, 5. Smit 1 Raijmaekers, 6. Waart 0 Smit, 7. Vreugdenhil 1 Willemse; 32. 9. Daamen 1 Stuart; 45. 9. Bos 0 Fijlstra; 46. 2. Burgeler 1 Ellers, 3. Burgeler 1/2 Fijlstra, 4. Fijlstra 1/2 Galjé; 48. 6. Burgeler 1 Lambers, 7. Raijmaekers 0 Burgeler; 61. 5. Breidenbach 0 Haan, 6. Haan 1 Witteveen, 7. Schendel 0 Breidenbach; 62. 8. Nicolaas 0 Evers, 9. Dijkstra 0 Nicolaas, 10. Evers 1/2 Dijkstra; 63. 8. Haan 1 v.d. Zandt, 9. Vugts 1/2 de Haan, 10. de Haan 1/2 Oosterbeek; 64. 4. v. Meggelen 1/2 Alten, 5. Alten 1 Nes, 6. Haagen 0 Alten, 7. Alten 1 Breidenbach; 77. 1. Gelder 1/2 Lindemann, 2. Groot 1 Lindemann, 3. Lindemann 1 Bakker; 78. 4. Grooten 1/2 Bruchem, 5. Geerenstein 1 Lindemann, 7. Lindemann 1 de Heer, 8. Bruchem 0 Lindemann; 79. 2. Hamers 1 Veldhuis, 3. Hamers 1 Lipperts, 4. Lipperts 1 v. IJperen, 5. v. IJperen 0 Hamers, 6. Bonte 1 v. IJperen; 80. 5. Veiker 1 Bakker (TO); 93. 6. Hove 0 Veld; 95. 7. Etmans 1 Dijk, 8. v.d. Leeden 1/2 Etmans; 96. 6. Dongen 1 Verdonck, 7. Verdonck 0 Veij; 100. 5. Buurema 1 Moorer, 6. Hardeman 1 Vullers, 7. Moorer 1 Vullers, 8. Vullers 0 Buurema, 9. Buurema 0 Hardeman, 10. Moorer 0 Hardeman; 104. 1. de Kimpe 0 Weersel, 2. Ris 1 Lindenbergh, 3. Weersel 1 Ris; 109. 2. Frankema 1 Boele, 3. Nobbe 1 Boele; 4. Boele 0 Witteveen, 5. Witteveen 1 Frankema, 6. Frankema 1 Nobbe; 110. 1. Botterna 0 Frankema, 2. Frankema 1 Ketzler, 3. Meijs 1 Ketzler, 4. Meijs 0 Masmeijer, 5. Meijs 1/2 Botterna, 6. Frankema 1/2 Meijs.
Vakanties: Schendel (61) 6/8 t/m 27/8, Bijl (94) 4/10 t/m 22/10, Dongen (96) 25/8 t/m 8/9, de Kimpe (104) 8/8 t/m 3/9 en Masmeijer (110) 17/8 t/m 24/8.

NIEUWE GROEPEN

M-143: per 29/10 met 1. J. van Raalten (De Bilt), 2. F. v.d. Bosch (Amsterdam), 3. D. den Herder (Den Haag), 4. K.L.H. Polman (Ottersum), 5. E. Fijlstra (Den Haag), 6. A.A.J. Snoeren (Kaatsheuvel) en 7. A.C. Timmerman (Rotterdam).

M-144: per 19/11 met 1. H.W.M. de Jong (Naarden), 2. J.C. Schot (Amsterdam), 3. G. van Buuren (Krimpen a/d IJssel), 4. P.H.M. Wijnand (Weesp), 5. D.A. Langerak (Amsterdam), 6. J. Oosterhoff (Halle-Gld.) en 7. P.J. van Schijndel (Roosendaal).

M-145: per 19/11 met 1. D.A. Langerak (Amsterdam), 2. J. v.d. Griend (Vlaardingen), 3. I.T.F.M. G. Timmermans (Nijmegen), 4. H. Galjé (Zaandam), 5. A.J. Dries (Rotterdam), 6. A.P. de Jong

(Haarlem) en 7. J.R. Markus (Naarden).

H-253: per 5/11 met 1. J.J. Hoogenboom (Roelofsarendsveen), 2. J. Knoek (Lelystad), 3. W. Vasbinder (Warnsveld), 4. W. v.d. Vaart (Doetinchem), 5. C.H. Kok (Monnickendam), 6. R.J.M. Leenders (Berg en Dal) en 7. P.J.M. de Wit (Den Bosch).

H-254: per 5/11 met 1. A.J.M. de Vos (Zwolle), 2. J.H. van Son (Nunspeet), 3. J.P.M. Bos (Bodegraven), 4. J. Kerssemakers (Maarheze), 5. G. Dol (Zwolle), 6. W. Lonis (Amsterdam) en 7. A. Breidenbach (Middenmeer).

H-255: per 19/11 met 1. H. Heemskerk (Rotterdam), 2. Th. Schut (Geldrop), 3. P.P.W. Thijssen (Panningen), 4. G. Dol (Zwolle), 5. K. Sep (Apeldoorn), 6. L. Nicolaas (Maastricht) en 7. M.W. Taffijn (Amsterdam-ZO).

H-256: per 19/11 met 1. F.E.W. Herling (Amsterdam), 2. U.D. Pillhock (Klundert), 3. A. Zagt (den Haag), 4. G.M. Nap (Leiden), 5. A.A. Aldijk (Oosterhout), 6. P. van Oosten (Waddinxveen) en 7. G. Dol (Zwolle).

I-314: per 14/11 met 1. G. van Egdome (Ede), 2. W.G. Zeylstra (Diepenveen), 3. D. v.d. Bosch (Utrecht), 4. R. de Hart (Den Haag), 5. G. Markus (Rotterdam), 6. B. Blakmoor (Ridderkerk) en 7. A.H. Kappelhof (Amsterdam).

I-315: per 14/11 met 1. J. van Hinte (De Bilt), 2. J.L. Visser (Emmeloord), 3. C. van Tilborg (Halsteren), 4. H.H. Lenting (Herwen), 5. P. Koopmans (Monnickendam), 6. L.C. te Slighte (Aalten) en 7. H. Brouwer (Krimpen a/d IJssel).

I-316: per 19/11 met 1. M. Masmeijer (Huizen), 2. G.H. Gons (Castricum), 3. T.G. de Vries (Drachten), 4. W.F.A. van Eyk (Someren), 5. M.A.C. Koevoets (Eindhoven), 6. M.L. v.d. Waal (Middelharnis) en 7. H. Könst (Aalsmeer).

I-317: per 19/11 met 1. M. Masmeijer (Huizen), 2. T.G. de Vries (Drachten), 3. W. van Loon (Zwijndrecht), 4. J. Scheltens (Middelburg), 5. H. Sijbring (Sappemeer), 6. S. Kingma (Haren) en 7. J. Regeer (Den Haag).

II-448: per 5/11 met 1. J.A. van Dijk (Nieuwegein), 2. P.F.M. van Oosten (Den Haag), 3. R. v.d. Zee (den Helder), 4. G.A. Mol (Rotterdam), 5. W.J. Lenting (Herwen), 6. F.A. Pen (Den Haag) en 7. A.J. Taffijn (Delft).

II-449: per 15/11 met 1. J. Som (Zaandam), 2. W.D. Heel (Den Haag), 3. W. Kraakman (Noord Scharwoude), 4. R.W. Hoekstra (Hardegarijp), 5. A. v.d. Sluijs (Blaricum), 6. F.H. de Noord (Wilnis) en 7. G. Kroes (Laren).

II-450: per 20/11 met 1. W.D.M. van Bakel (Alkmaar), 2. F. Schutte (Purmerend), 3. H.P.M. Gaarls (Alkmaar), 4. F.W.G. Hanssen (Geleen), 5.

I. Dijkstra (Sneek), 6. J.T. Baars (Zwanenburg) en 7. W. Lier (Eindhoven).

II-451: per 20/11 met 1. J.T. Baars (Zwanenburg), 2. B. Bossink (Zwolle), 3. N. v.d. Kooij (Amsterveen), 4. A. Schuurmans (Steyl), 5. R. Lammerts van Bueren (Duiven), 6. J.H.L. Pot (Aalsmeer) en 7. D. Treur (Leiden).

II-452: per 20/11 met 1. F.J. v.d. Pavoordt (Gouda), 2. W. Lier (Eindhoven), 3. W.J. Veelen-turf (Woerden), 4. H.W. v.d. Bie (Zwolle), 5. D.J. van Speybroeck (De Bilt), 6. M.G.A.M. van Meurs (Heilige Landstichting) en 7. R.B. Lammerts van Bueren (Duiven).

III-241: per 13/11 met 1. T.L.B. Hamoen (Capelle a/d IJssel), 2. Z.F. Vitkoczi (Vlissingen), 3. G. Bout (Huizen), 4. J.C. Dopper (Scharendijke), 5. R. Boven (Zevenaar), 6. M. Wensveen (Rijswijk) en 7. P.J. Velt (Pijnacker).

III-242: per 13/11 met 1. G. Bout (Huizen), 2. C.J. Groenendal (Haarlem), 3. G. Oorbals (Uithoorn), 4. J. Aalbers (Hellevoetsluis), 5. M.M.V. IJssel-dijk (Apeldoorn), 6. J. de Vries (Alkmaar) en 7. J. Jonker (Arnhem).

III-243: per 13/11 met 1. G. Oorbals (Uithoorn), 2. R.A. Paanakker (Amsterdam), 3. J. Niewold (Zuid Laren), 4. A. Vergoosen (Roermond), 5. M. Aartsen (Hardewijk), 6. D.J. de Jongh (Breda) en 7. E.J. v.d. Leij (Den Haag).

III-244: per 20/11 met 1. J. Vermeulen (Zoetermeer), 2. J.H. Schipper (Holten), 3. P.Th.C. Gleijm (Sassenheim), 4. H. Post (Haarlem), 5. J. van Megen (Epe), 6. J.A. Cadot (Utrecht) en 7. Th.J.M. Bosch (Amstelveen).

III-245: per 20/11 met 1. J. van Megen (Epe), 2. M.M. v.d. Wouw (Venlo), 3. J.C. Borst (Rijpwetering), 4. H. Koopman (Winterswijk), 5. S. Polder (Amsterdam), 6. P.E. Zurkirchen (Hilversum) en 7. W.L. Goudriaan (Den Haag).

Redactie:

R. Feytens (Den Bosch), W.A. Molenkamp (Groningen) en W. Vosselman (Zoetermeer).

Vaste medewerkers:

A.J. Deisz (Goor), J. v. Geemen (Anna Paulowna), G.C. van Perlo (Zwolle), D. Smit (Zwolle), A.C. v.d. Tak (Haarlem), e.v. bestuursleden en wedstrijdleiders.

Aan dit nummer werkte mee: H. Molenbroek.

PRIJSLIJST N.B.C.			
Contributie	f 35,-	S-groep (1, 2 of 3 partijen)	f 3,-
200 Schaakkaarten		7-kwalificatiegroep	f 4,-
incl. verzendkosten	f 10,-		
STEUN ONS PROPAGANDAFONDS			
Giro penningmeester N.B.C., Amersfoort, 1 36 54 00			
I.C.C.F. - KWALIFICATIEWEDSTRIJDEN			
Europatoernooien		Wereldtoernooien	
7-groep	f 4,50	7-groep	f 4,50
15-groep	f 6,50	15-groep (alleen M-klasse)	f 6,50
Giro H.J. Mostert, Haarlem, 48.73.30.			
Boekhandel W.P. van Stockum, Venestraat 11-13 te 2511 AR 's-Gravenhage (Tel. 070-656808): voor al uw (correspondentie)-schaakbenodigdheden, zoals schaakportefeuille voor 6, 8, 10 of 12 partijen; notatiebloks (50 vel) voor correspondentieschaak.			